

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
**Federalni zavod
za statistiku**

Referentni metapodaci u Euro SDMX Metadata Structure (ESMS)

	Kvartalni indikatori za ostale uslužne djelatnosti (K KPS USL 01 i K KPS UG 01)
1. Kontakt	
1.1 Nadležna institucija	Federalni zavod za statistiku
1.2 Nadležna organizaciona jedinica	Sektor poslovnih statistika, Odsjek za statistiku usluga i vanjske trgovine
1.3 Kontakt osoba	1) Ambrožić Sanja 2) Hadžalić Merima 3) Vreto Dženana
1.4 Funkcija kontakt osobe	1) Pomoćnik direktora za sektor poslovnih statistika 2) Stručni savjetnik za poslovne usluge 3) Stručni savjetnik za oblast turizam i ugostiteljstvo
1.5 Kontakt poštanska adresa	Zelenih beretki br.26, 71 000 Sarajevo
1.6 Kontakt e-mail adresa	1) sanja.ambrozic@fzs.ba 2) merima.hadzalic@fzs.ba 3) dzenana.vreto@fzs.ba
1.7 Broj telefona	1)+387 33 407 031 2)+387 33 407 034 3)+387 33 407 035
1.8 Broj faksa	+387 33 226 151
2. Podaci o ažuriranju metapodataka	
2.1 Datum posljednje potvrde validnosti metapodataka	-
2.2 Datum posljednje objave metapodataka	-
2.3 Datum posljednjeg ažuriranja metapodataka	10.6.2019
3. Prezentacija statistike	
3.1 Opis metapodataka	Podaci o prometu u izabranim Uslužnim djelatnostima (uključujući ugostiteljstvo) dobiveni su iz statističkih istraživanja Kvartalni indikatori ostalih uslužnih djelatnosti (obrazac K KPS USL 01) i Kvartalni indikatori u hotelijerstvu i ugostiteljstvu (K KPS UG 01). Ovim istraživanjem prikupljaju se podaci o prometu u izabranim uslužnim djelatnostima s ciljem izračuna indeksa prometa uslužnih djelatnosti za Federaciju Bosne i Hercegovine. Podaci se objavljuju u obliku sezonski i kalendarski prilagođenih i neprilagođenih (izvornih) nominalnih indeksa.
3.2 Klasifikacije koje se koriste u istraživanju	Klasifikacija djelatnosti Bosne i Hercegovine (KD BiH 2010), koja je zasnovana na Statističkoj klasifikaciji ekonomskih djelatnosti NACE Rev. 2
3.3 Sektor obuhvaćenog istraživanja	Područja obuhvaćena ovim istraživanjem su oblast H53 – Poštanske i kurirske djelatnosti; područja: I - Hotelijerstvo i ugostiteljstvo; J – Informacije i komunikacije, L - Poslovanje nekretninama; M – Stručne, naučne i tehničke djelatnosti (isključujući granu 70.1 i oblasti 72 i 75) i N – Administrativne i pomoćne usluge djelatnosti (isključujući oblast 77 i grane 81.1 i 81.3), prema KD BiH 2010. Istraživanjem su obuhvaćena aktivna pravna lica s godišnjim prihodima većim od 100.000 KM.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
**Federalni zavod
za statistiku**

Referentni metapodaci u Euro SDMX Metadata Structure (ESMS)

3.4 Statistički koncepti i definicije	<p>Promet obuhvata vrijednost svih prodatih usluga i roba na tržištu u tromjesečju bez obzira na to jesu li naplaćene i nezavisno od toga od koje djelatnosti je ostvaren. Iz prometa se isključuje porez na dodanu vrijednost (PDV), prodaja osnovnih sredstava, te drugi vanredni i finansijski prihodi.</p> <p>Izveštajne jedinice iskazuju promet od glavne (pretežne) djelatnosti, ali i promet od ostalih, sekundarnih, djelatnosti. Glavna (pretežna) djelatnost je ona djelatnost od koje se ostvaruje najveća dodana vrijednost.</p>
3.5 Statistička jedinica	<p>Poslovni subjekti - pravne osobe koji su prema glavnoj djelatnosti registrirani u oblasti H53 te područjima: I, J, L, M (isključujući granu 70.1, te oblast 72 i 75) i N po KD BiH 2010.</p>
3.6 Statistička populacija	<p>Istraživanje se provodi na bazi uzorka koji je izabran iz ažuriranog Statističkog poslovnog registra Federalnog zavoda za statistiku (SPR-a). Okvir za kreiranje uzorka sadrži aktivne poslovne subjekte, prema glavnoj djelatnosti registrirani u oblasti H53 i područjima I, J, L, M (isključujući granu 70.1, te oblast 72 i 75) i N prema KD BiH 2010. Na osnovu ranije utvrđenih kriterija, vrši se izbor jedinica u uzorku. Za klasu IV (prihod iznad 4 miliona KM) se koristi puni obuhvat, dok se u klasama II (100.000KM-499.999KM) i III (500.000-3.999.999KM) vrši kombinacija punog obuhvata i slučajnog stratificiranog uzorka u zavisnosti od oblasti za koju se bira uzorak. Klase se određuju na osnovu godišnjeg finansijskog podatka. Na osnovu rezultata dobijenih iz uzorka, procjenjuje se cijeli skup. Za 2018.godinu u uzorak je odabrano 1015 izvještajnih jedinica.</p> <p>Poduzetnici nisu uključeni u ovo statističko istraživanje.</p>
3.7 Referentno geografsko područje	Entitet Federacije Bosne i Hercegovine.
3.8 Vremenska pokrivenost	2010-2018
3.9 Bazni period	2015=100
4. Jedinica mjere	Indeksi prometa i procentualne stope promjene
5. Referentni period	Referentni period je kvartal (tromjesečje).
6. Institucionalni mandat (ovlaštenje)	
6.1 Pravni akti i drugi sporazumi	<p>Zakonski i pravni temelj za provođenje predmetnih aktivnosti je sadržan u Zakonu o statistici u Federaciji BiH ("Službene novine FBiH" br. 63/03 i 9/09), te u Planu provođenja statističkih istraživanja od interesa za Federaciju BiH i u Četvrogodišnjem Programu. Članom 17. Zakona o statistici je propisano da se statistička istraživanja provode u vremenu određenom četvrogodišnjem Programom i razrađenim godišnjim Planom rada za budžetsku godinu.</p> <p>SPORAZUM o provođenju statističkih istraživanja za područje Kantona Sarajevo koja će tekućoj godini sprovoditi Zavod za informatiku i statistiku Kantona Sarajevo</p>
6.2 Razmjena (posredovanje) podataka	Agencija za statistiku BiH (BHAS).

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
**Federalni zavod
za statistiku**

Referentni metapodaci u Euro SDMX Metadata Structure (ESMS)

7. Povjerljivost	
7.1 Povjerljivost - politika	Povjerljivost statističkih podataka je regulisana i zahtijevana Zakonom o statistici Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“ broj 63/03 i 9/09), i to u dijelu V – Upotreba, povjerljivost i zaštita podataka, članovi 36-42 Zakona. Federalni zavod za statistiku distribuira statističke podatke u skladu sa statističkim načelima Kodeksa prakse evropske statistike, a posebno sa načelom statističke povjerljivosti. Individualni podaci predstavljaju službenu tajnu.
7.2 Povjerljivost - postupanje sa podacima	Sa podacima se postupa u skladu sa politikom povjerljivosti (tačka S.7.1). Podaci se objavljuju na agregiranom nivou za FBiH, na nivou oblasti po klasifikaciji KD BiH 2010.
8. Politika diseminacije	
8.1 Kalendar objavljivanja	Kalendar objavljivanja je dostupan na web stranici Federalnog zavoda za statistiku krajem decembra tekuće godine za cijelu narednu godinu. U njemu korisnici mogu naći informacije o datumu objavljivanja podataka, broju statističkog izdanja, nazivu publikacije, vrsti statističkog izdanja i razdoblje na koje se odnosi.
8.2 Pristup kalendaru objavljivanja (link)	http://fzs.ba/wp-content/uploads/2019/01/KALENDAR-PUBLICIRANJA-2019.pdf
8.3 Pristup korisnika	Postojeći pravni okvir, definiran Zakonom o statistici u Federaciji Bosne i Hercegovine, određuje osnovne ciljeve i principe funkcioniranja zvanične statistike, kojima se Zavod ovlašćuje da proizvodi visokokvalitetnu zvaničnu statistiku i da je nepristrasno, nezavisno i blagovremeno učini dostupnom svim korisnicima istovremeno. Podaci dobijeni statističkim istraživanjima objavljuju se na web stranici Zavoda u statističkim publikacijama (http://fzs.ba/index.php/publikacije/).
9. Učestalost diseminacije podataka	Rezultati ovog istraživanja se objavljuju kvartalno (tromjesečno).
10. Dostupnost i razumljivost	
10.1 Saopćenja	1) Redovno kvartalno saopćenje Ostalih uslužnih djelatnosti: http://fzs.ba/index.php/publikacije/saopcenjapriopcenja/trgovina-i-ostale-usluge/ 2) Redovno kvartalno saopćenje Hotelijerstva i ugostiteljstva http://fzs.ba/index.php/publikacije/saopcenjapriopcenja/trgovina-i-ostale-usluge/ 3) Godišnje saopćenje konačnih podataka Ostalih uslužnih djelatnosti http://fzs.ba/index.php/publikacije/saopcenjapriopcenja/trgovina-i-ostale-usluge/ 4) Godišnje saopćenje konačnih podataka Hotelijerstva i ugostiteljstva http://fzs.ba/index.php/publikacije/saopcenjapriopcenja/trgovina-i-ostale-usluge/

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
**Federalni zavod
za statistiku**

Referentni metapodaci u Euro SDMX Metadata Structure (ESMS)

10.2 Publikacije	1) Mjesečni statistički pregled FBiH http://fzs.ba/index.php/publikacije/mjesečni-bilteni/ 2) Statistički godišnjak/ljetopis FBiH http://fzs.ba/index.php/publikacije/statisticki-godisnjaciljetopisi/
10.3 On-line baza podataka	Nije dostupna.
10.4 Pristup mikro podacima	Članom 39. Zakona je propisano: "U svrhe obavljanja naučno-istraživačke djelatnosti Federalni zavod i ovlašteni organi za poslove statistike mogu, na osnovu pisanog zahtjeva, davati individualne podatke, bez da se iz tih podataka može direktno ili indirektno prepoznati individualna izvještajna jedinica. O korištenju statističkih podataka iz stava 1. ovog člana sklapa se poseban ugovor na osnovu kojeg se korisnik obavezuje, pod materijalnom i krivičnom odgovornošću, da će statističke podatke koristiti samo u svrhu koja je navedena u zahtjevu, da ih neće davati na uvid i korištenje neovlaštenim licima te da će ih nakon upotrebe uništiti. Federalni zavod za statistiku i ovlašteni organi za poslove statistike vode evidenciju o korisnicima iz stava 2. ovoga člana i svrsi za koju su statistički podaci dati na raspolaganje." U skladu sa navedenom odredbom Zakona se i provodi procedura za dobijanja mikro podataka.
10.5 Drugo	-
10.6 Dokumentacija o metodologiji	1) Metodološko upustvo - Kvartalni indikatori za ostale uslužne djelatnosti - Kratkoročne poslovne statistike; Federalni zavod za statistiku; Sarajevo 2017 http://fzs.ba/index.php/klasifikacije-i-metodologije/english-metodologije/trgovina-i-ostale-usluge/ 2) Metodološki okvir za razvoj kratkoročnih poslovnih statistika u BiH ; MD 20; BHAS; Sarajevo 2012 http://www.bhas.ba/metodoloskidokumenti/STS_2012-001_01-bh.pdf
10.7 Dokumentacija o kvalitetu	Izvještaj o kvalitetu - Kvartalni indikatori za ostale uslužne djelatnosti http://fzs.ba/index.php/statisticki-standardi/
11. Upravljanje kvalitetom	
11.1 Osiguranje kvaliteta	FZS slijedi preporuke o organizaciji upravljanja kvalitetom date u Kodeksu prakse europske statistike CoP, i implementira smjernice date u Okviru za osiguranje kvaliteta europskog statističkog sistema (QAF)
11.2 Procjena kvaliteta	-
12. Relevantnost	
12.1 Korisničke potrebe	Korisnici ovih podataka su poslovni subjekti-pravna lica, finansijske institucije, analitičari, mediji, i opća javnost, te interni korisnici.
12.2 Zadovoljstvo korisnika	Postoji istraživanje o zadovoljstvu korisnika koje je urađeno na nivou Federalnog zavoda za statistiku. Istraživanje je sprovedeno u junu 2019. godine. Istraživanje je provedeno za sve oblasti, što uključuje i distributivnu trgovinu. http://fzs.ba/wp-content/uploads/2019/07/Istra%C5%BEivanje-o-zadovoljstvu-korisnika-2019-rezultati-bosanski.pdf

Referentni metapodaci u Euro SDMX Metadata Structure (ESMS)

12.3 Kompletnost podataka	
13. Tačnost i pouzdanost procjene	
13.1 Opća tačnost procjene	<p>Za provođenje istraživanja uslužnih djelatnosti u FBiH koristi se kombinovani metod punog obuhvata i stratifikovanog slučajnog uzorka. Uzorak je podijeljen na stratume prema klasi finansijskog podatka (finansijski izvještaj za prethodnu godinu) i djelatnosti poslovnog subjekta (na nivou oblasti djelatnosti prema KD BiH 2010).</p> <p>Podaci dobijeni iz uzorka predstavljaju osnovu za procjenu podataka za ukupnu populaciju. Podaci su podložni uzoračkim i neuzoračkim greškama.</p>
13.2 Greška uzorkovanja	<p>Greške uzorkovanja se javljaju kod istraživanja koja se temelje na slučajnom uzorku, i nastaju kao posljedica činjenice da se u istraživanju ne posmatra cijela populacija, već samo dio te populacije tj. uzorak. Najvažniji statistički pokazatelji reprezentativnosti i tačnosti uzorka su standardna greška i koeficijent varijacije. Trenutno se za statistiku uslužnih djelatnosti ne računa standardna greška, ali se računa koeficijent varijacije koji se ne objavljuje.</p>
13.3 Neuzoračka greška	<p>Najčešće neuzoračke greške su greške prekomjernog obuhvata i greške mjerenja.</p>
14. Pravovremenost i tačnost objave	
14.1 Pravovremenost	<p>Podaci se objavljuju 55 dana nakon završetka posmatranog- referentnog perioda (T+55).</p>
14.2 Tačnost	<p>Datum objave i planirani datum objave podataka ostalih uslužnih djelatnosti su identični, tj. nema odstupanja od datuma objave i datuma planirane objave.</p>
15. Usklađenost i uporedivost	
15.1 Uporedivost - geografska	-
15.2 Vremenska uporedivost	<p>Metodologija istraživanja je od 2010. u potpunosti harmonizirana sa onom koja je propisana Uredbom Vijeća (EZ) br. 1165/98 (aneks D), o kratkoročnim poslovnim statistikama iz 1998. i njenim izmjenama i dopunama , kao i preporukama Eurostata iz ove statističke oblasti.</p>
15.3 Usklađenost - cross domain	-
15.4 Usklađenost - interna	<p>Indeksi prometa Uslužnih djelatnosti su usklađeni za posmatrani set podataka.</p>
16. Troškovi i opterećenje	-
17. Revizija podataka	
17.1 Revizija podataka - politika	<p>Ne postoji zvanična politika revizije.</p>

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
**Federalni zavod
za statistiku**

Referentni metapodaci u Euro SDMX Metadata Structure (ESMS)

17.2 Revizija podataka - praksa	<p>Revizije podataka za prethodno tromjesečje i godišnja revizija.</p> <p>-Prva redovna revizija podataka podrazumijeva da se pri publikovanju podataka za tekuće tromjesečje revidiraju objavljeni podaci za prethodno tromjesečje (t-1) u skladu s informacijama dostavljenim od strane izvještajne jedinice.</p> <p>-Druga redovna revizija prethodno publikovanih podataka je godišnja revizija, koja obuhvata sve nastale promjene podataka dostavljene nakon prve revizije, kako bi se osigurala tačnost objavljenih podataka.</p> <p>Moguća je i vanredna revizija u slučaju pojave suštinske greške ili u slučaju metodoloških promjena.</p>
18. Statistička obrada	
18.1 Izvor podataka	Podaci se prikupljaju direktno od izvještajnih jedinica, na osnovu dostupne knjigovodstvene evidencije.
18.2 Učestalost prikupljanja podataka	Kvartalno
18.3 Prikupljanje podataka	Podaci se prikupljaju izvještajnom metodom, korištenjem upitnika (obraci K KPS USL 01 i K KPS UG 01), koji se dostavlja poštom, e-mailom i faksom.
18.4 Validacija podataka	Provjerava se: broj pozitivnih odgovora u odnosu na uzorak, kompletnost popunjavanja upitnika, djelatnost izvještajne jedinice, odstupanje podataka o prometu u odnosu na prethodni period (veliki rast ili pad prometa +/-50%).
18.5 Kompilacija podataka	<p>Istraživanje se provodi na bazi uzorka. Na osnovu mikro podataka o prometu izvještajnih jedinica i njihovim agregiranjem na nivou stratuma djelatnosti KD BiH 2010 izračunava se ukupan promet. Agregiranje prometa na više nivoe djelatnosti (grana, oblast) se vrši prije kompilacije indeksa. Podaci o prometu na nivou poslovnog subjekta ponderisani su ponderima izračunatim po stratumima uzorka. Inicijalni ponder za jedinice istog stratuma jednak je količniku broja jedinica u stratumu i broja jedinica u uzorku. Prvobitni ponderi su korigovani za neodgovor. Da bi se dobila vrijednost procijenjenih totala poslovnih subjekata koristi se ratio estimator (odnos između administrativnog finansijskog podatka i procijenjenog finansijskog podatka). Ukupna procjena prometa na nivou svake jedinice (i) jednaka je proizvodu prikupljenog prometa (yi) za tu jedinicu, pondera te jedinice (wi) i ratio estimatora (rh) za stratum kojem pripada ta jedinica.</p> <p>Proces kompilacije indeksa se sastoji od sljedećih faza:</p> <ol style="list-style-type: none">1. izračunaju se totali prometa uslužnih djelatnosti na nivou djelatnosti KD BiH 2010 za Federaciju BiH,2. tromjesečni indeksi se dobijaju kao količnik prometa tekućeg perioda (za različite nivoe djelatnosti) i prometa ostvarenog u baznoj godini, a objavljuju se i stope rasta (tromjesečne i godišnje) koje predstavljaju procentualne promjene nivoa prometa tekućeg perioda u odnosu na prethodni period. Podaci o prometu se objavljuju u obliku izvornih neprilagođenih nominalnih indeksa.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine

Federalni zavod za statistiku

Referentni metapodaci u Euro SDMX Metadata Structure (ESMS)

18.6 Prilagođavanje	Objavljaju se sezonski i kalendarski prilagođeni i neprilagođeni (izvorni) nominalni indeksi
19. Komentar	